

ZELF COMPOSTEREN

COMPOSTHOOP, COMPOSTVAT

COMPOSTTROMMEL, BLADKORF

COMPOSTTOILLET, BOKASHI EMMER

GFT-BAK, WORMENCOMPOSTBAK

DIRECT OP DE BODEM

AFVAL UIT KEUKEN, TUIN EN VAN DE STRAAT

gaat als voeding naar

**kamerplanten, balkon- en terrasbakken en de
groente-, fruit- en bloembedden in de tuin.**

Composteren in perspectief:

zeker 80% à 90% van de gewassen, die van het land komen, gaat verloren.

een deel bij opslag en transport

een deel bij verwerking

een deel gooien we weg

een deel gebruiken we als biomassa voor energieproductie

en een deel eten we en... spoelen het door.

Slechts een klein deel gaat terug naar het land.

We zijn systematisch onze bodems aan het uitputten en de impact daarvan zal binnen enkele jaren sterker merkbaar zijn dan die van de klimaatverandering.

Beide thema's hangen nauw samen.

Onze mogelijkheden:

straat-afval (bladeren):
bladkorf

tuin-afval (bladeren, takken e.d):

- * wieden, snoeien, maaien, fijn maken en terplekke op de bodem brengen
- * verzamelen en op de koude composthoop
- * verzamelen en op de warme composthoop
- * verzamelen en in de compostbak of -vat

keuken-afval:

fijn maken en in de wormencompostbak
fijn maken en in de Bokashi emmer
fijn maken en in de Composttrommel

BLADKORF

voor in de tuin of in de buurt

**composteer herfstbladeren en gebruik het in het voorjaar met
bijvoorbeeld grof zand als zaai- of stekbodem.**

COMPOSTTOILLET

Gescheiden opvang van vast en vloeibaar voor
binnenshuis en buiten bij bv. volkstuinen

composteer:
menselijke uitwerpselen tot compost voor bij vaste planten
verrijk je composthoop met de urine.

COMPOSTBAK OF -VAT

voor buiten in kleinere tuinen

composteer:

tuinafval en snij- en schilafval uit de keuken

produceer:

**compost voor kamer- en balkonplanten,
moestuin en/of -vaste plantentuin.**

COMPOSTTROMMEL

voor grotere keukens en tuinen of buurt-gebruik

composteer:

bijna alle keukenresten (GFT) en desgewenst tuinafval

produceer:

**compost voor kamer- en balkonplanten en vooral voor de moestuin
in slechts enkele weken.**

COMPOSTHOOP

voor buiten in grotere tuinen of met buren

composteer:

tuinafval en snij- en schilafval uit de keuken

produceer:

compost voor moestuin en/of -vaste plantentuin.

aanbevolen minimale starthoeveelheid: een kubieke meter.

BOKASHI EMMERSET

voor binnen

fermenteer: keukenresten

**produceer: compost voor tuin of composthoop
'thee' te gebruiken als een natuurlijke pocon.**

WORMCOMPOSTBAK

voor binnen, op balkon of in de tuin

composteer:

keukenafval en/of voorgecomposteerd tuinafval

produceer:

**wormcompost en -percolaat voor
kamerplanten, plantenbakken op balkon en terras
en de (moes)tuin, speciaal de groentebedden
en onder fruitbomen en -struiken
maar ook wormen als diervoer (voor bv vissen)**

gebruik:

**nieuwe of gebruikte emmers, speciekuipen, vaten, badkuip,
(onbewerkt) afval hout, baksteen, funderingsstenen, (stoep)tegels,
gaas, wormdoek etc.**

DE COMPOSTWORM

mestpier, compostworm, tijgerworm....

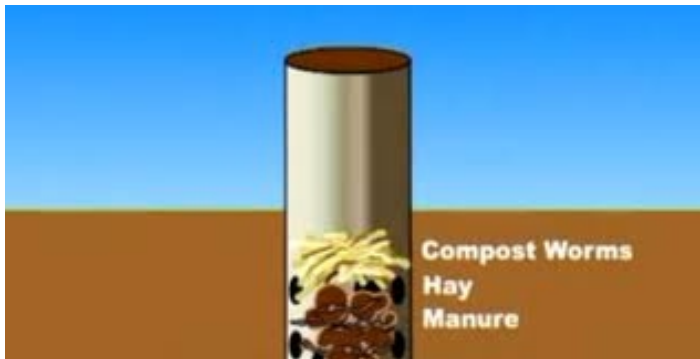
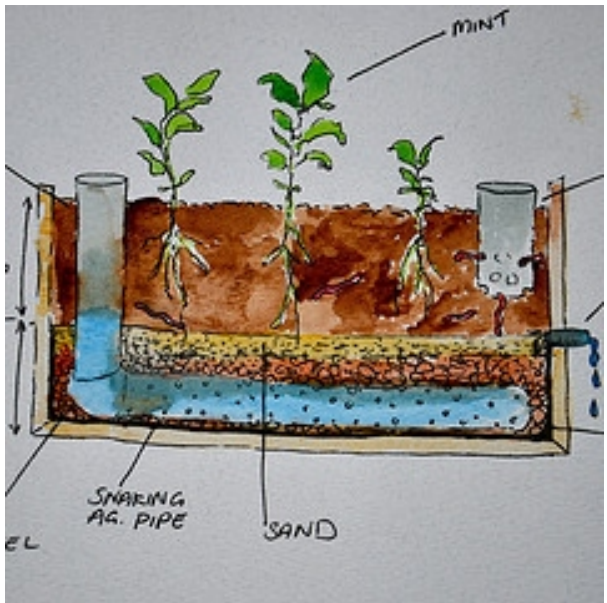
een kruipselworm verwant aan de regenworm

Eisenia foetida (fetida) en *Lumbricus rubellus*.

2 nokdakpannen met een bloempot bovenin.

Wormencompostoren van cementkuipen en houten constructie: Praktisch, overzichtelijk en onderhoudsvriendelijk.

WEL

- Groenteresten en fruitresten: niet gekookt of op een andere manier bereid en best in stukken van een paar (max. 5) centimeter gesneden.

Opgelet: maak er zeker geen moes van!

- Thee en koffiedik met de (papieren) zakjes.
- Geplette fijngemaakte eierschalen:
gedroogd bestaat er geen risico dat ze vliegen aantrekken.
- Verwelkte snijbloemen, de stengels in stukken geknipt
(niet uit de winkel vanwege hoog gifgehalte)
- De mest van konijnen en cavia's inclusief het zaagsel o.i.d..

NIET

- Bereide vlees- en visresten.
- Bereide etensresten: gekookt, gebakken of gefrituurd
 - Deegwaren, brood en gebak. Zuivelproducten
 - Mest van honden, katten en andere vleeseters.
 - Vettig materiaal zoals olie en saus.

BEPERKT

- Ui en andere lookgewassen
- Schillen van sinaasappelen e.d.

WORMENHOTEL

voor in de wijk, je straat,
je buurt of bij je bedrijf.

Algemene tips:

Volg de natuur zo veel mogelijk

wat je wiedt, snoeit of maait, laat dat terplekke liggen
breng compost boven op aan en werk het niet in
beter meerdere keren dunne laagjes dan een dikke laag

Zorg voor diversiteit

hoe diverser het bronmateriaal, hoe rijker de compost

Bacteriën en schimmels

Maak zo mogelijk aparte composttrajecten voor moestuin en vaste
plantentuin, deze bodems hebben verschillende behoeftes

Eetbaar Park
www.eetbaar-park.nl

Permacultuurcentrum Den Haag / Permacultuur Nu!
www.permacultuur.nu